

Čudodelno Miklavževo darilo

Veliki lepaki po ogljih predmestja so oznanjali Miklavžev večer.

Otroci so se iz šole gredoč ustavljali ob lepakih, ki so z velikimi, rdečimi in črnimi, okorno pisanimi črkami vabili mladino pa tudi odrasle na večer. »ko bo sv. Miklavž s svojim spremstvom prišel iz nebes in obdaroval pridne otroke.«

V gornjem robu lepaka je bil narisana Miklavž z dolgo, častitljivo brado in z velikansko škofovsko mitro na glavi; v spodnjem robu pa se je režal parkelj s košem na hrbtu, z vilami v kosmatih krempeljih in z dolgim rdečim jezikom.

Tega (parklja namreč) so se otroci najbolj bali.

»Ravno takle parkelj bo v dvorani,« je razlagal Jožek, precej poreden deček, ki je rad lučal kamenje. »O, jaz že ne grem v dvorano!«

»Jaz se ga pa nič ne bojim,« se je zasmel Ferdo, močan deček, največji in najstarejši med otroki.

»Lansko leto je bil Korbarjev Gustel, tisti šofer iz naše ulice, napravljen za parklja. Me je mislil v koš potlačiti, pa sem mu ušel.«

Dečki so se zasmeli, deklice so jih gledale postrani.

Primškova Mara je dejala:

»Ničesar vam ne bo Miklavž prinesel, da veste, zato ker se norčujete.«

Vrhovčeva Štefka pa je dostavila:

»In ker ne verjamete, da pridejo parklji naravnost iz pekla.«

»Miklavž pa iz nebes, kajne?« se je porogal Ferdo.

Deklice so užaljene odšle naprej, nekateri dečki so se še krohotali, drugi so utihnili.

Med temi je bil najbolj miren in tih droben, bled fantek, oblečen v oguljeno, tenko sukcnico. Roke je držal v žepih, pod pazduho je stisnil k sebi šolsko torbico.

Ko so se tovariši že porazgubili po stranskih ulicah, je on še zmeraj stal ob lepaku in strmел vanj.

Kako rad bi bil enkrat na takemle Miklavževem večeru! Še nikoli ni bil in menda tudi letos ne bo. Kako neki, ko pa tistih dveh dinarjev za vstopnino ne premore. Tudi oče, ki že dolgo časa leži bolan, mu jih ne more dati in ne mamica, ki hodi vsak dan streč gospodi, da se morejo prav skromno preživeti. Pa če bi tudi šel v dvorano, kaj bi mu koristilo, ko bi mu pa Miklavž najbrže ničesar ne prinesel; le še bolj žalosten bi bil, ko bi videl srečne obraze tovarišev. Po navadi nosi Miklavž samo bogatim, ali vsaj otrokom od bolj premožnih staršev. Najbolj siromašnim pa le malo ali nič ne prinese.

In tega— tega zadnjega najbolj — deček ni mogel razumeti...

Usodil si je celo podvomiti o Miklavževi pravičnosti in se je v tistih mislih mrko zagledal v Miklavževo sliko.

Nenadno je za njim nekaj zaropotalo.

Deček se je ozrl in zagledal starega, sivega gospoda, kako mu je na zledenelih tleh zdrknila palica iz rok, sam pa se je oprjel zidu, da bi ne padel.

Peter — tako je bilo dečku ime — je urno skočil tja, pobral palico in jo potisnil staremu gospodu v tresočo se roko.

»Zbogom, dečko, zbogom. Torej — Kvedrov Peter si?« A Peter zadnjih besed že ni več slišal. Zavil je za ogel in stekel po ulici, na koncu

»Hvala, hvala lepa,« se je prijazno smehljajal gospod. »Čigav pa si, fantek?«

»Kvedrov Peter sem, iz barake,« je vljudno odgovoril deček.

»Kvedrov Peter, Kvedrov Peter,« je ponavljajal gospod, kakor bi si hotel ime vtisniti v spomin.

»Gledaš Miklavža tam na sliki, a? Ali ti bo kaj prinesel?«

Peter je povetil glavo.

»Ne vem; mislim pa, da ne, ker Miklavž samo bogatim nosi.«

»Tako? No, le priporoči se mu, nemara se te bo le spomnil.«

Gospod je stopil pred lepak, si nataknil očala in bral.

»Zdaj pa grem domov, zebe me že,« se je po kratkem čakanju opogumil Peter. »Zbogom!«

katere so stale, že izven predmetstva, dve, tri barake, prebivališča mnogih siromašnih družin...

*

Dvorana je šumela, žvrgolela od drobnih glasov otrok, ki so z žarečimi očmi, z jasnimi lici pričakovali, kdaj se odgrne zastor in se prikaže na odru sveti Miklavž z vsem svojim sijajnim spremstvom.

V sprednjih vrstah so sedele matere, očetje z otroki v naročju, ob straneh dvorane se je gnetla mladina, zadaj pa so stali štirinajst-, petnajstletni in tudi starejši dečki, šolarji, vajenci in drugi.

Od tam je prihajal največji hrup. Nekateri so žvižgali, ploskali in se smejali na račun parkljev.

Najbolj glasen med njimi je bil Ferdo, ki je venomer zatrjeval, da prav gotovo ne bo molil, zlasti pa ne, če bo Korbarjev Gustel, tisti šofer, med parklji.

Slednjič je pozvonilo, luči v dvorani so ugasnile, kakor na povelje je vse utihnilo.

Zastor se je odgrnil in na oderu se je prikazal sveti Miklavž v vsej svoji nebeški gloriiji! Na levi in desni strani Miklavža sta stala angela, eden z veliko, zlato knjigo, drugi s košem daril ob sebi.

Zadaj za Miklavžem pa so čepeli na vso moč grdi parklji, — kakšen ducat jih je bilo — ki so renčali, kazali zobe in jezike, da je otroke v dvorani kar zona spreletavala.

Vodja parkljev je bil Lucifer ali Mefisto. Ta je slonel ob strani odra, in če so se njegovi podložni le preveč razposajeno vedli, jih je brž ustrahoval.

Nekaj minut je preteklo, preden se je dvorana umirila, potem je z dostojanstvenim, globokim glasom izpregovoril sveti Miklavž:

»Dragi moji otroci! Spet se je približal večer, ko sem iz daljnih nebes prišel med vas, da vas pozdravim, razveselim in obdarujem, pa tudi pokaram in kaznujem vse tiste, ki med letom niso bili dovolj pridni, ubogljivi in...«

Pri teh besedah Miklavževih so parklji strahovito zatulili; dva, trije so hoteli planiti v dvorano; še ukaz Mefistov, naj bodo mirni, ni zalegel.

V dvorani je nastal vrišč in jok.

»Mir!« je zapovedal Miklavž in parklji so takoj ubogali ter se po-tuhnili po tleh.

Miklavž pa je nadaljeval:

»Vsak bo obdarovan po svojem zaslužnju. Pridne, ubogljive otroke bom bogato obdaril, poredne, neubogljive pa prav malo ali celo nič. Če se bodo pa do prihodnjega mojega praznika poboljšali, bom vesel in zadovoljen. Pozdravljeni, otroci!«

Po teh uvodnih besedah Miklavževih se je pričelo razdeljevanje daril.

Angel s knjigo je bral po vrsti imena otrok, ki so bila vpisana v knjigi.

Poklicani so prihajali na oder, odgovarjali na prijazna vprašanja Miklavža in se z darili srečni vračali v dvorano.

Seveda je bilo med njimi tudi več takih, ki niso znali, ali niso hoteli odgovoriti na Miklavževa vprašanja.

Tedaj so morali posredovati parklji, ki so dotičnega hitro zgrabili in ga vleкли za oder — v pekel.

Med tistimi je bil tudi Ferdo.

Ko ga je Miklavž vprašal, koliko je bogov, je predrzno odgovoril:

»Kolikor je v gozdu štorov!«

Parklji so zarjaveli, zapiskali in kakor bi trenil, je bil Ferdo med obsojenci za odrom.

Kup daril pa se je manjšal in manjšal.

»Kvedrov Peter,« je zaklical angel, držeč v roki velik zavoj.

V dvorani se ni nihče oglasil.

Angel je ponovil ime enkrat, dvakrat — a odziva ni bilo.

Zato je podal zavoj svetemu Miklavžu. Na zavoju je bil prilepljen listek s sledečo vsebino:

— Pridnemu Petru Kvedrovemu poklanja to darilo v imenu neznanega gospoda — sveti Miklavž.

»Kvedrov Peter!« je sam Miklavž še enkrat poklical — a tudi zdaj se deček ni oglasil.

Miklavž je položil zavoj na stran, angel pa je nadaljeval s klicanjem naslednjih imen...

*

V sobici predmestne barake je kljub pozni nočni uri še zmeraj gorela luč.

Kraj bolnega očeta Kvedra je ležal še drug bolnik: mali Peter.

Pred dnevi, tik pred Miklavževim praznikom, se je bil v letni obleki prehladil in obležal.

Pretila mu je težka zavratna bolezen — pljučnica. Baš na Miklavžev večer se je kriza bližala vrhuncu in obupana mati Petrova je vso noč prebdela ob postelji bolnega sinčka.

Za zdravnika žal ni bilo denarja. Kvedrovka si je pomagala z domačimi zdravilnimi čaji in je zaupala v — božjo pomoč.

Nemara še huje kakor mater, je bolezen sinčkova zadela očeta Kvedra.

Dejal je ženi:

»Tam v omari, pod tisto škaflo, so zadnji dinarji; hranil sem jih za najhujše. Jaz jih tako ne bom potreboval, ker vem, da nikoli več zdrav ne bom. Vzemi denar, žena, pa pojdi po zdravnika.«

Svetlo je pogledala Kvedrovka moža.

»Saj res,« je šepnila, a preden je šla tja, k omari, se je že premislila.

»Ne mož, ni treba, nocoj še ne. Trdno upam, da bo Petru odleglo. Če mu ne bo, grem jutri po zdravnika.«

Kvedrovka se je namreč spomnila, da je že šestega v mesecu, a

stanarine še ni poravnala. Tisti denar bi ji prišel ravno prav, ker zdaj se tako malo zasluži s pospravljanjem pri gospodi.

In res ni šla po zdravnika.

Čim bolj se je bližala polnoč, tem huje je postajalo Petru.

Strašna vročina ga je dušila, v blodnih sanjah je zdaj kričal zdaj se je smejal pa spet stokal in zdihoval.

Proti jutru se je stanje toliko zboljšalo, da je bolnik postal bolj miren.

A kriza še ni minila...

Okrog desetih dopoldne je nekdo potrkal pri Kvedrovih.

Mati je šla odpirat.

Na pragu je stal mlad moški.

»Ali tu stanujejo Kvedrovi?« je vprašal.

»Da! jaz sem gospodinja; kaj pa je, prosim?«

»Imate sina Petra, kajne?«

»Da; pa kdo ste, prosim? Stopite noter.«

Tujec je vstopil.

»Tako vam razložim. Sem namreč sluga pri zdravniku dr. Pravcu, že starem gospodu. Vaš fantek mu je pred tednom, ko se je naš gospod mudil tod po opravkih, pobral palico na ulici, ker mu je zaradi spolzkih tal izpodrsnilo. Ta vljudnost je našega gospoda tako ganila, da je poizvedel za dečkovo ime in naročil zanj pri Miklavžu tole. Ker Petra sinoči ni bilo v dvorani na Miklavževem večeru, so nam zavoj poslali nazaj na naš naslov. Zdaj pa ga jaz prinašam vašemu sinčku...«

Mati je presrečna sklenila roki in pogledala moža, ki se je na pol dvignil v postelji.

A tudi Peter se je med pogovorom nekako čudežno predramil in radovedno motril tujca, ki se je nato poslovil in šel.

»Mamica, pokaži, kaj mi je prinesel Miklavž!« je zaklical Peter in mu je mati komaj ubranila, da ni skočil iz postelje. Položila je zavoj predenj in ga razvila. Oče in mati sta strmela, Peter se je blaženo smehljajal.

Pred njim je ležala lepa nova zimska obleka, čevlji, topla zimska srajca in še več drugih stvari, med temi nekaj orehov in slaščic.

Peter je bil od sreče ves solzan.

Z belo drobno roko je božal obleko in kakor da bi bila v njej čudežna zdravilna moč, so se dečku

jasnila lica, vročica je izginjala in bi bil najrajši kar vstal ter si pomeril obleko.

A vstati ni smel, mamica ga ni pustila. Naslednjega dne se je oglašil v baraki sam dr. Pravec.

»Križa je prestana,« je zadovoljno kimal, »in dečku še zdravil ne bo treba. Saj ga je menda ozdravilo na čudežen način Miklavževo darilo samo...«

Čez nekaj dni je Peter že spet hitel v šolo. V lepi topli zimski obleki se je počutil tako srečnega, veselega in zadovoljnega, kakor še nikoli dotlej.

Sklenil je, da svojega dobrotnika in svetega Miklavža nikoli v življenju ne bo pozabil...

* * *

Ivan Kraljič

Potovanje na sveti večer

Medved je pomolil nos iz brloga pa ga brž potegnil nazaj. Sneg se je usipal kakor če raztrgaš pernico. »Kaj bi hodil v to neurje, ko mi ni treba?« je zagodrnjal in se vrnil na ležišče. Odprl je radio, poslušal pesmice in se zadovoljno pretegoval.

Zadaj v brlogu je nekdo zajokal. Bila je mlada vila, ki je prebivala z medvedom.

»Kaj je spet?« je zamomljal medved.

»Ko me pa zebe, striček!« je plakala vila. »Poslednja drva sem davi požgala, žerjavica dogoreva in zebe me v roke.«

Medved je nejevoljno vstal, poskusal v kotu sekiro in godrnjal: »To ima človek za to, ker komu kaj dobrega stori! Zakaj mene ne zebe?

Kožuh bi morala imeti kakor jaz. Ampak je že tako: za dobro delo ne žanješ plačila.« Medved se je namreč zavzel za vilo tisto jutro, ko so njene sestre odletele na hrbtu čapelj v južne kraje.

Potem je izlil svojo jezo na suho smreko, ki jo je s sekiro tako obdeloval, da so trske frčale na vse strani. Nato jih je pobral in nesel v brlog. Naložil jih je na žerjavico, puhal vanjo, da mu je pepel letel v oči, in kmalu je ogenj veselo zaplapolal. »No, ne jokaj več, ta koj bo toplo!«

Obrisal si je s šapo oči in se zleknil na ležišče. »Odprl radiol!« Toda namesto pesmice je slišal napovedovalčev glas: »Naznanjamo, da se je izgubil deček, po imenu Pepček. Je majhne postave, velikega nosu in ima polhovo kučmo na glavi. Odšel je z doma neznano kam. Najbrže tava po cerkljanskih gozdovih.«

»Po cerkljanskih gozdovih? To je tukaj!« je zavpila vila. »Morava ga iti iskat, stricl!«

